

EUROPSKI FONDOVI - ISKUSTVA RH

Baričević, Tomislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:441747>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-12**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

EUROPSKI FONDOVI – ISKUSTVA RH

Mentor:

Izv.prof. dr. sc. Vladimir Šimić

Student:

Tomislav Baričević

Split, rujan, 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	4
2. EUROPSKI FONDOVI	6
2.1. OPĆENITO O EU FONDOVIMA	6
2.2. INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA).....	7
2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA	9
2.4. STRUKTURNI FONDOVI.....	9
2.4.1. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)	10
2.4.2. Europski socijalni fond (ESF)	11
2.5. KOHEZIJSKI FOND	11
2.6. SEKTORSKI PROGRAMI	13
2.6.1. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF)	13
2.6.2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)	13
2.7. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTIJSKI FONDOVI (ESI)	14
2.8. OSTVARIVANJE BEZPOVRATNIH SREDSTAVA IZ EU FONDOVA	18
2.9. EU FONDOVI ZA PODUZETNIKE.....	18
2.10. PROJEKT	19
2.10.1. Osnovne značajke projekta.....	19
3. RAZVOJ I ISKUSTVA ISKORIŠTAVANJA EU FONDOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	21
3.1. POVIJESNI POČECI FINACIJSKE PODRŠKE EU REPUBLICI HRVATSKOJ	21
3.2. FINACIJSKO RAZDOBLJE OD 2007. – 2013.....	24
3.3. POMOĆ HRVATSKOJ NAKON ULASKA U EUROPSKU UNIJU	25
3.4. ESI FOND	26
3.5. USPJEŠNE HRVATSKE PODUZETNIČKE PRIČE	27
3.5.1. Vinarija Stancija Collis	27
3.5.2. OPG Brolich Aronija.....	27
3.5.3. Olival.....	28
3.5.4. Centar za tehničku kulturu Rijeka.....	28
3.5.5. Kimi Commerce	29
3.5.6. Tvrtka Mep.....	30
3.5.7. Tvrtka Orada	30
3.6. ISKUSTVA NA RAZINI OPĆINE, GRADA I ŽUPANIJE	30
3.6.1. Studentski smještaj na Kampusu Sveučilišta u Rijeci.....	30
3.6.2. Rekonstrukcija i opremanje dnevnih bolnica i dnevnih kirurgija Kliničkog bolničkog centra Rijeka.....	31

3.6.3. Vrtovi Lunjskih maslina, Novalja	31
3.6.4. Kuća Velebita, Krasno	31
4. ZAKLJUČAK.....	32
LITERATURA	33
POPIS SLIKA I TABLICA.....	34
SAŽETAK.....	35
SUMMARY	36

1. UVOD

U ovom završnom radu obradit će se tema Europski fondovi – iskustva u Republici Hrvatskoj. U radu će se opisati Europski fondovi te razvoj i utjecaj istih na rast globalne konkurentnosti u svijetu. Elaborirat će se kako se novcem iz EU fondova, privatnici, poduzetnici, općine, županije, udruge, obrazovne institucije, fizičke osobe i drugi, mogu pametno iskoristi u izradi pojedinih projekata, a usporedno s tim i jačanja privatnog gospodarskog sektora.

Europska unija (EU) utječe na živote na mnogo načina, vidljivih i nevidljivih. Koristeći samo 1% ukupnog bogatstva Unije na godinu, proračun EU-a osigurava sredstva za izgradnju cesta, željeznica, mostova, zračnih luka, plovnih puteva, dalekovoda, plinovoda i naftovoda te na taj način potiče na razvoj moderne infrastrukture.

Također se promiče razvoj informatičkog društva te kulturnu i jezičnu raznolikost. Osim toga, pomaže izobrazbu nezaposlenih i financira stvaranje novih radnih mjesta. Također, bori se protiv diskriminacije, održava na životu ruralna gospodarstva, financijski pomaže u razvoju medicine i medicinskih pomagala i istraživanju bolesti. Potiče se i razvoj obnovljivih izvora energija, financira urbanu obnovu, pomaže osnivanje i razvoj malih poduzeća i slično. Ispravna, transparentna i učinkovita potrošnja proračuna EU-a provodi se kroz pažljivo planiranje koje je temeljeno na različitim vrstama dokumenata.

EU fondovi financijski prate određene javne politike i time pomažu u izradi projekata u pojedinim područjima i ne služe privatnom već javnom interesu. Svrha EU fondova je da financijski potpomažu (prate) dostizanje ciljeva i strategija koje odredi EU u višegodišnjem razdoblju koje obično traje 7 godina.

Predmet istraživanja ovog završnog rada je analiza i elaboracija Europskih fondova. U radu će se opisati osnovne javne politike te značenja istih. Osim toga kroz ovaj rad opisat će se pojedini EU fondovi i njihova implementacija.

Svrha istraživanja rada je upoznavanje s osnovnom terminologijom vezanom uz pojam EU fondova te utjecaj istih u državnom i privatnom sektoru u Republici Hrvatskoj.

Problematika koju će ovaj rad istražiti i elaborirati nalazi se u prednostima i nedostacima primjene raznih EU fondova u Republici Hrvatskoj te utjecaja na razvoj turizma i gospodarstva.

U prvom, uvodnom, dijelu rada opisat će se predmet, svrha i problematika koja će se elaborirati u radu te će se opisati kratak osvrt na ono što će se u ovom radu analizirati.

Drugo poglavlje obradit će EU fondove, gdje će se opisati njihova osnovna uloga, vrste EU fondova i postupak ostvarenja istih. Opisat će se javne politike koje se provode te njihovo značenje. Osim toga, opisat će se instrumenti kohezijske politike te iznijet definicija projekta i poduzetnika kao i definicija ESI fonda.

U trećem poglavlju opisati će se iskustva ljudi i institucija (privatnih i javnih) iz Republike Hrvatske u iskorištavanju sredstava EU fondova i postupci i pravila koji se moraju zadovoljiti kako bi se poduzetnika, obrtnika, općinu itd. financijski poduprlo.

U posljednjem, četvrtom, poglavlju iznijet će se zaključak završnog rada na analiziranu temu.

2. EUROPSKI FONDOVI

2.1. OPĆENITO O EU FONDOVIMA

EU fondovi su sredstva poreznih obveznika kojima se ostvaruju određene politike Europske unije (EU). Jedna od najznačajnijih politika je kohezijska politika za koju je Europska unija u financijskom razdoblju 2014. – 2020. izdvojila 376 milijardi eura iz proračuna. U financijskom razdoblju 2007. – 2013. za istu svrhu bilo je izdvojeno 347 milijardi eura¹.

Općenito, svrha fondova je jačanje kohezijske politike Europske unije što vodi prema jačanju globalne konkurentnosti europskog gospodarstva. Stjecanjem statusa zemlje članice Europske unije, država ima pravo koristiti fondove iz Europske unije. Stjecanjem statusa zemlje kandidatkinje 2004. godine, Republika Hrvatska stječe pravo korištenja pretpripravnih fondova Europske unije, a poslije kad je postala članica 2013. godine ima puno pravo iskorištavati EU fondove. Tako je u razdoblju od 2004. do 2006. koristila programe ISPA, Phare i SAPARD, koje 2007. zamjenjuje program IPA, instrument pretpripravnice pomoći, čiji je cilj bilo dostizanje standarda Europske unije u svim područjima djelovanja, te usvajanje europske pravne stečevine². Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju završavaju programi IPA-e te se otvaraju vrata strukturnim fondovima i kohezijskom fondu dok će programi Unije i dalje biti dostupni Hrvatskoj. U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura.

EU fondovi predviđeni su za poduzetnike, obrtnike, općine, županije, udruge, obrazovne institucije, fizičke osobe te ostale javne institucije. Postoje dva osnovna strukturna fonda, a to su:

- Europski socijalni fond (ESF) i
- Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)

kojima se nastoji umanjiti razlika među regijama, dok kohezijski fond, za razliku od strukturnog, ne koriste regije već države članice³.

¹ Preuzeto sa: <http://arhiva.strukturnifondovi.hr/eu-fondovi> [17.07.2019.]

² Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 5

³ Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., Zagreb (2018) raspoloživo na: https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2019/02/OPKK_070219.pdf [18.07.2019.]

Pravo na dobivanje novca iz EU fondova imaju sve vrste organizacija iz javnog, privatnog i civilnog sektora, ali i građani pojedinci te njihove inicijative. Svi oni moraju biti iz zemalja članica EU ili iz zemalja kandidatkinja. EU fondovi imaju za svaki natječaj definirane posebne uvjete te se oni razlikuju od natječaja do natječaja jednako kao i to tko može biti prijavitelj⁴.

2.2. INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

Tehnička i financijska pomoć zemljama proširenja Europske unije do sada se pružala putem instrumenta pretpristupne pomoći, odnosno instrumenta IPA. Stoga, ciljevi IPA programa su pomoć zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama pri usklađivanju s pravnom stečevinom EU (*aquis communautaire*) te priprema za Strukturne i Kohezijski fond. Republika Hrvatska je tako u periodu od 2007. -2013. god. kao kandidatkinja za ulazak u EU imala na raspolaganju 11.468 milijardi eura.

IPA se sastoji od 5 komponenti

- IPA I - pomoć u tranziciji i izgradnja institucija,
- IPA II - prekogranična suradnja,
 - IPA II A - suradnja s državama članicama i
 - IPA II B - suradnja s državama nečlanicama,
- IPA III – regionalni razvoj,
 - IPA III A - promet,
 - IPA III B - zaštita okoliša i
 - IPA III C - regionalna konkurentnost
- IPA IV - razvoj ljudskih potencijala i
- IPARD - ruralni razvoj.⁵

Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA II) osmišljen je tako da stvori jedinstveni okvir te da pod zajedničkim instrumentom zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima olakša prelazak iz jednog statusa u drugi. Pretpristupni fondovi Europske unije su i strukturirani tako da olakšaju provođenje političke i gospodarske reforme zemljama korisnicama programa, te da ih pripreme za prava i obveze koje dolaze s članstvom u

⁴ Preuzeto sa: <https://optimusconsulting.eu/eu-fondovi/> [27.06.2019.]

⁵ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 6

Europskoj uniji. Pretpristupni fondovi im pomažu da ostvare ciljeve i zadovolje standarde koji se tiču gospodarskog oporavka, energetike, prometa, okoliša i klimatskih promjena⁶.

U tablici 1. dan je prikaz alokacije financijskih sredstava prema zemljama sudionicama programa.

Tablica 1. Indikativne alokacije financijskih sredstava prema zemljama sudionicama programa (izraženo u milijunima eura)

Redni broj	Zemlja	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.-2020.	Ukupno (2014.-2020.)
1.	Albanija	83.7	86.9	89.7	92.9	296.3	649.5
2.	Bosna i Hercegovina	39.7	39.7	42.7	43.7	*	165.8
3.	Makedonija	85.7	88.9	91.6	94.9	303.1	664.2
4.	Kosovo	83.8	85.9	88.7	91.9	295.2	645.5
5.	Crna Gora	39.6	35.6	37.4	39.5	118.4	270.5
6.	Srbija	195.1	201.4	207.9	215.4	688.2	1,508.0
7.	Turska	620.4	626.4	630.7	636.4	1,940.0	4,453.9
8.	Višekorisnička IPA II	348.0	365.0	390.0	410.4	1,445.3	2,958.7

Izvor: <http://europski-fondovi.eu> [26.06.2019.]

Ovisno o područjima u kojima će biti provedene aktivnosti pretpristupnog programa IPA II, razlikuju se i potencijalni korisnici sredstava. Oni mogu biti:

- tijela državne uprave,
- tijela u javnom vlasništvu,
- nevladine udruge,
- poslovna zajednica,
- pogranične regije (županije),
- zdravstvene ustanove,
- socijalni partneri,
- jedinice lokalne samouprave,
- poljoprivredna gospodarstva te
- druge fizičke i pravne osobe⁷.

⁶ Preuzeto sa: <http://europski-fondovi.eu> [27.06.2019.]

⁷ Preuzeto sa: <http://europski-fondovi.eu> [26.06.2019.]

2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA

Ciljevi Kohezijske politike Europske unije su poticanje gospodarskog razvoja i zaposlenosti najslabije razvijenih država članica kroz različite vrste ulaganja. Javlja se s ciljem njihovog podizanja na razinu najrazvijenijih europskih regija (engl. *catching up*) te rast zapošljavanja kroz jačanje konkurentnosti i privlačnosti pojedinih regija za poduzetnike i investitore⁸.

Također, kohezijskom politikom Europska unija želi ojačati globalnu konkurentnost svojega gospodarstva što predstavlja ostvarivanje ciljeva definiranih Lisabonskom strategijom i strategijom Europa 2020⁹.

Kohezijska politika Europske unije financira se iz 3 glavna fonda, koji se nazivaju instrumenti kohezijske politike, a dijele se na:

- kohezijski fond (engl. *Cohesion Fund* – CF) - cilja na države članice čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša,
- europski fond za regionalni razvoj (engl. *European Regional Development Fund* - ERDF) - za cilj ima jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija i
- europski socijalni fond (engl. *European Social Fund* - ESF) - potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji¹⁰.

Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond poznati su i pod nazivnom strukturni fondovi.

2.4. STRUKTURNI FONDOVI

Strukturni fondovi su fondovi koji financiraju projekte koji odgovaraju prioritetima Kohezijske politike, a tu spadaju:

- Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) i
- Europski socijalni fond (ESF).

⁸ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 6

⁹ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 6

¹⁰ Preuzeto sa: <https://efondovi.mrrfeu.hr> [26.06.2019.]

2.4.1. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF -a) ima za cilj ojačati gospodarsku i socijalnu koheziju u Europskoj uniji ispravljanjem neravnoteže između njezinih regija. ERDF podupire regionalni i lokalni razvoj radi njihova doprinosa svim tematskim ciljevima (konvergenije, regionalne konkurentnosti i zapošljavanja te europske teritorijalne suradnje) postavljanjem detaljnih prioriteta. ERDF također posvećuje posebnu pažnju konkretnim teritorijalnim karakteristikama. Djelovanje ERDF-a oblikovano je tako da smanji gospodarske, ekološke i socijalne probleme u urbanim područjima, s posebnim fokusom na održivi urbani razvoj. Najmanje 5 % resursa ERDF-a odvaja se za ovo polje, putem "integriranih akcija" kojima upravljaju gradovi¹¹.

Kroz ovaj se fond može financirati izravna pomoć investicijama u poduzeća, a posebno u mala i srednja poduzeća kako bi se stvorila održiva radna mjesta i povećala konkurentnost, infrastruktura povezana s istraživanjem i razvojem, telekomunikacijama, okolišem, energijom i prometom, kao i poduzetnička infrastruktura, ali i financijski instrumenti (fondovi rizičnog kapitala, fondovi za lokalni razvoj, i sl.) kao podrška regionalnom i lokalnom razvoju. Glavni izvor sredstava namijenjen malom i srednjem poduzetništvu. Korisnik će sam morati sufinancirati projekt u iznosu od 50 – 60%, ovisno o specifičnim uvjetima koji će biti dani u natječaju. Konkurrirati mogu mala i srednja poduzeća sa sjedištem u Hrvatskoj, s urednim poslovanjem i prihvatljivim djelatnostima u smislu uvjeta natječaja. Primjeri prihvatljivih aktivnosti su nabava novih tehnologija, uvođenje istraživanja i razvoja, ulaganja u inovativne proizvodnje s ciljem jačanja produktivnosti, smanjenje štetnog utjecaja na okoliš kroz promjene u proizvodnom procesu, ulaganja u opremu i objekte itd. Drugi dio natječaja će biti orijentiran na jačanje konkurentnosti u turizmu, kroz poboljšanje strukture smještajnih kapaciteta i prateće komplementarne infrastrukture¹².

Europski fond za regionalni razvoj pruža potporu strategijama održivog razvoja s naglaskom na promicanje zapošljavanja, a glavni prioriteti su:

- jačanje regionalnog kapaciteta za istraživanje i tehnološki razvoj,
- održavanje inovativnosti i poduzetništva,
- čišćenje zagađenih područja,
- povećavanje energetske učinkovitosti,
- promicanje čistog javnog prijevoza u gradovima,

¹¹ Preuzeto sa: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/erdf/ [17.07.19.]

¹² Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 7 – 8

- bolje usvajanje i učinkovita upotreba ICT-a, naročito od strane malih i srednjih poduzeća i
- poticati prekograničnu suradnju – bilo između zemalja, bilo između regija – do koje ne bi došlo da nema pomoći kohezijske politike¹³.

2.4.2. Europski socijalni fond (ESF)

Europski socijalni fond (ESF) glavni je financijski instrument Europske unije za ulaganje u ljude. Fondom se povećavaju mogućnosti zapošljavanja europskih građana, promiče bolje obrazovanje te poboljšava situacija najugroženijih osoba na rubu siromaštva. ESF pokriva ciljeve konvergencije te regionalne konkurentnosti. ESF program je izuzetno koristan poduzetnicima, iako se kroz njega ne mogu očekivati ulaganja u sredstva za proizvodnju, već se više bazira na razvoju i jačanju ljudskih potencijala¹⁴.

Stoga, može se reći da su ciljevi ESF:

- jačanje gospodarstva,
- stvaranje većeg broja radnih mjesta,
- povećanje stope zapošljavanja,
- jačanje socijalne uključenosti,
- ublaživanje posljedica ekonomske krize,
- investiranjem u obrazovanje i
- jačanje administrativnih kapaciteta¹⁵.

2.5. KOHEZIJSKI FOND

Kohezijski fond je namijenjen državama članicama čija je vrijednost bruto nacionalnog proizvoda (BNP) po stanovniku manja od 90 % prosjeka EU-a. On služi smanjivanju gospodarskih i socijalnih razlika, kao i promicanju održivog razvoja¹⁶.

U programskom razdoblju 2014. – 2020., Kohezijski fond pomaže pri ulaganju u prilagodbu klimatskim promjenama i prevenciju rizika, sva ulaganja u sektore vodoprivrede i

¹³ Preuzeto sa: <https://optimusconsulting.eu/eu-fondovi/>

¹⁴ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 8

¹⁵ Preuzeto sa: <https://optimusconsulting.eu/eu-fondovi/>

¹⁶ Preuzeto sa: <https://ec.europa.eu> [17.07.2019.]

zbrinjavanja otpada te u urbani razvoj. Iz ovog fonda može se financirati do 85% troškova projekta, s naznakom da se radi o velikim projektima (25 milijuna eura i više)¹⁷.

Kohezijski fond dodjeljuje ukupno 63.4 milijardi eura aktivnostima pod ovim kategorijama:

- transeuropske mreže prijevoza, posebno prioritetni projekti od europskog interesa, kako je odredila EU. Kohezijski fond će podržavati infrastrukturne projekte pod inicijativom *Connecting Europe Facility* (Program povezivanja Europe) i
- okoliš - Kohezijski fond može također podržati projekte vezane uz energiju ili prijevoz, ako vidljivo pridonose dobrobiti okoliša u pogledu energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih izvora energije, razvoja željezničkog prijevoza, podržavanja intermodalnosti, jačanja javnog prijevoza, itd¹⁸.

Za razdoblje od 2014. 2020. države članice podobne za financiranje iz kohezijskog fonda su:

- Bugarska,
- Cipar (postupno povlačenje potpore),
- Češka,
- Estonija,
- Grčka,
- Hrvatska,
- Latvija,
- Litva,
- Mađarska,
- Malta,
- Poljska,
- Portugal,
- Rumunjska itd²⁰.

¹⁷ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 9

¹⁸ Preuzeto sa: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/cohesion-fund/ [17.07.2019.]

²⁰ Preuzeto sa: <https://ec.europa.eu> [17.07.2019.]

2.6. SEKTORSKI PROGRAMI

2.6.1. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF)

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (engl. *European Maritime and Fisheries Fund* - EMFF) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti. Fond je osmišljen tako da osigura održivo ribarstvo i industriju akvakulture (uzgoj ribe, školjkaša i podvodnog bilja)²¹.

Dodjeljuje se na temelju nacionalnih strateških planova (kao osnove za pregovore o detaljnijim operativnim programima) i operativnih programa (s konkretnim mjerama i financijskim planom za njihovo provođenje) zemlje članice²².

Iz EMFF fonda mogu se financirati aktivnosti poput:

- prilagodba ribarske flote,
- akvakultura, prerada i plasman na tržište ribljih proizvoda, ribarenje u slatkim vodama,
- djelovanje s ciljem ostvarivanja zajedničkog interesa cijelog EU područja,
- održivi razvoj ribarskih područja i
- tehnička pomoć za financiranje administrativnog aparata fonda²³.

Iz ovog fonda može se financirati do 85% ukupne vrijednosti projekta. Maksimalan doprinos fonda za pojedine se projekte izračunava kao omjer ukupnog zbroja svih javnih rashoda dok omjer financiranja iz fonda varira ovisno o prioritetima, a veći je za regije s nižim stupnjem razvijenosti i nove zemlje članice.

2.6.2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (engl. *European Agriculture Fund for Rural Development* - EAFRD) ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja za razdoblje 2007. - 2013. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa

²¹ Preuzeto sa: <http://europski-fondovi.eu/eff> [17.07.2019.]

²² Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 11

²³ Preuzeto sa: <http://www.eu-projekti.info/> [17.07.2019.]

2020 promicanjem održivog ruralnog razvoja u cijeloj Europskoj uniji. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor²⁴.

Ciljevi CAP-a su:

- podizanje poljoprivredne produktivnosti promicanjem tehničkog napretka, racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje i optimalnog korištenja proizvodnih faktora, posebno radne snage,
- osiguravanje životnog standarda za poljoprivrednu populaciju, osobito podizanje primanja osoba koje se osobno bave poljoprivredom,
- stabilizacija tržišta,
- sigurnost opskrbe tržišta,
- osiguranje poljoprivrednih proizvoda za potrošače po razumnim cijenama²⁵.

Iz EAFRD fonda mogu se financirati aktivnosti poput:

- jačanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora:
 - unaprjeđenje znanja i ljudskih potencijala,
 - restrukturiranje i razvoj prirodnih potencijala,
 - povećanje kvalitete procesa proizvodnje i konačnih proizvoda i
 - privremene mjere za nove države članice,
- zaštita okoliša i ruralnih krajolika i
- poboljšanje uvjeta života i ekonomska diverzifikacija u ruralnim područjima²⁶.

Iz ovog fonda može se financirati do 85% ukupne vrijednosti projekta.

2.7. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTIJSKI FONDOVI (ESI)

Pet prethodno opisanih fondova nazivaju se zajedničkim imenom strukturni i investicijski fondovi (ESI fondova) EU-a. Svrha je uspostaviti jasnu poveznicu sa strategijom Europa 2020. radi generiranja pametna, održiva rasta u EU-u, poboljšanja koordinacije, osiguranja dosljedne provedbe i pružanja što je moguće jednostavnijeg pristupa ESI fondovima za one koji bi od njih mogli imati koristi.

²⁴ Preuzeto sa: <http://europski-fondovi.eu/eafrd> [17.07.2019.]

²⁵ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 11-12

²⁶ Preuzeto sa: <http://www.eu-projekti.info/> [17.07.2019.]

Programsko razdoblje od 2014. do 2020. u prvi je plan stavilo novi zakonodavni okvir za tih pet fondova, koji ulaze u djelokrug kohezijske, zajedničke poljoprivredne i zajedničke ribarske politike EU-a.

Tih pet ESI fondova su:

- Europski fond za regionalni razvoj (ERDF),
- Europski socijalni fond (ESF),
- Kohezijski fond,
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) i
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF), slika 1²⁷.

Slika 1: Pet ESI fondova

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015), Studeni

U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura. Od tog iznosa 8,397 milijardi eura predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva²⁸.

Za korištenje ESI fondova ključan je strateški okvir jer se novac usmjerava na postizanje ciljeva identificiranih unutar određenog strateškog okvira. Strateški okvir je niz javnih politika (strategija, uredbi, zakona, pod zakona itd.) koji sadržavaju ciljeve i smjernice za

²⁷ Preuzeto sa: <https://ec.europa.eu> [17.07.2019.]

²⁸ Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015), raspoloživo na: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/legislation/2015/european-structural-and-investment-funds-2014-2020-official-texts-and-commentaries [17.07.2019.]

razvoj Europske unije i određene države članice, ali i prioritete koji će se financirati. Ključni strateški okvir Europske unije za razdoblje 2014.-2020. čine Kohezijska politika, Strategija Europa 2020 i pojedine sektorske javne politike. Na razini Republike Hrvatske, strateški okvir za korištenje ESI fondova određen je Sporazumom o partnerstvu, operativnim programima, Zajedničkim nacionalnim pravilima i Zakonom o uspostavi institucionalnog okvira za korištenje ESI fondovima u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014.-2020. te uredbama koje propisuju nadležnost pojedinih tijela za svaki ESI instrument. Operativni programi su dokumenti u kojima se detaljnije opisuju i razrađuju mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje ESI fondova. Republika Hrvatska je donijela četiri takva programa, a aktivnosti unutar svakog operativnog programa financiraju se iz odgovarajućeg ESI fonda (Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo)²⁹.

EU je predan otvaranju većeg broja radnih mjesta i kvalitetnih radnih mjesta te stvaranju socijalno uključivog društva. Ti su ciljevi u temelji strategije Europa 2020 (slika 2.). Cilj je ESI fondova pružiti potporu za realizaciju te strategije, kao i misija pojedinih fondova, uključujući gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju. Dok su glavne misije ESI fondova jasno definirane u Ugovorima, reforme politike za razdoblje od 2014. do 2020. izvedene su iz strategije Europa 2020. Reforma je za kohezijsku politiku rezultirala uspostavom dvaju novih ključnih ciljeva:

- ulaganje u rast i radna mjesta, što je cilj zajednički svim trima kategorijama regija: manje razvijenim, tranzicijskim i razvijenijim (uz potporu iz ERDF -a, ESF-a i Kohezijskog) i
- Europska teritorijalna suradnja, uz potporu iz ERDF -a³⁰.

²⁹ Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015), raspoloživo na: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/legislation/2015/european-structural-and-investment-funds-2014-2020-official-texts-and-commentaries [17.07.2019.]

³⁰ Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015), raspoloživo na: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/legislation/2015/european-structural-and-investment-funds-2014-2020-official-texts-and-commentaries [17.07.2019.]

Slika 2: Strategije EUROPA 2020.

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015.), Studeni

U tablici 2. su prikazane glavne razlike u strategijama ESI fondova u periodu od 7. godina, Tablica se odnosi na razdoblje od 2007.- 2013. i 2014.- 2020.

Tablica 2: Glavne razlike između razdoblja 2007.-2013. i 2014.-2020.

2007-2013	2014-2020
Lisabonska strategija. Kohezijska politika bila je povezana s Lisabonskom strategijom putem rezervacije određenog udjela fondova u djelokrugu kohezijske politike (60 – 75%) za potrošnju u područjima ulaganja povezanim s Lisabonom.	Strategija Europa 2020. Sve intervencije iz ESI fondova moraju pridonositi strategiji Europa 2020., ali nova pravila tematske koncentracije postavljaju minimalnu razinu resursa koja se mora potrošiti na neka specifična područja intervencije i minimalnu alokaciju za ESF.
Indirektna poveznica između kohezijske politike i Lisabonske strategije putem nacionalnih reformskih programa koji se tiču samo faze programiranja.	Izravne i izričite poveznice između preporuka za pojedinu zemlju i sporazuma o partnerstvu i programa tijekom programiranja i provedbe.

Posebno strateško izvješćivanje za kohezijsku politiku, EAFRD i Europski fond za ribarstvo (EFR) u labavoj vezi s izvješćivanjem o Lisabonskoj strategiji.	Izvješća o napretku 2017. i 2019. pokrivat će sve ESI fondove i integrirana su u Europski semestar.
Svaki fond ima vlastiti tematski djelokrug definiran u skupu prioriteta.	Uvodi se skup TC-a zajednički za svih pet ESI fondova u skladu s kojim se djelokrug intervencije svakog fonda pretače u konkretne prioritete za ulaganja (za kohezijsku politiku) ili prioritete Unije (za EAFRD i EMFF)

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015.), Studeni

2.8. OSTVARIVANJE BEZPOVRATNIH SREDSTAVA IZ EU FONDOVA

Ukoliko pojedinac ima ideju o poduzetničkom pothvatu ili poboljšanju i unaprjeđenju svog poslovnog procesa, potrebno je utvrditi mogu li se za to ostvariti sredstva iz Europske unije, odnosno EU fondovi. Ukoliko je odgovor potvrđan, potrebno je pronaći adekvatan natječaj na koji će se projekt moći prijaviti te razviti ideju uz pomoć konzultanata. Nakon toga potrebno je sagledati što natječaj uvjetuje, tko može biti prijavitelj projekta, koliko se bespovratnih sredstava može dobiti te koliki postotak mora financirati prijavitelj. U određenom roku potrebno je napisati projektni prijedlog i prijaviti ga na natječaj zajedno s ostalom potrebnom dokumentacijom te onda preostaje samo čekati evaluaciju Europske komisije. Ukoliko projekt prođe i ostvare se bespovratna sredstva, EU fondovi postali su dio financiranja poduzetničke ideje te se kreće u implementaciju iste³¹.

2.9. EU FONDOVI ZA PODUZETNIKE

Poduzetnici u sredstvima iz EU fondova mogu sudjelovati u više uloga. Nositelj projekta ili korisnik bespovratnih sredstava kao i suprijavitelj (partner) ili povezana osoba u sličnom projektu prva je moguća uloga. Da bi neko malo ili srednje poduzeće sudjelovalo u projektu financiranom iz EU fondova, potrebno je osmisliti projekt sa specifičnim ciljevima, rezultatima i aktivnostima, različit od uobičajenog djelovanja poduzeća, pronaći odgovarajući natječaj i aplicirati. Tada se poduzetnici nađu u konkurenciji s brojnim drugim poduzećima koja apliciraju na isti natječaj, a sredstva se dodjeljuju na temelju unaprijed utvrđenih kriterija, po transparentnom (i dugotrajnom) postupku ocjenjivanja i ugovaranja. Druga

³¹ Preuzeto sa: <https://optimusconsulting.eu/eu-fondovi/> [27.06.2019.]

moгуćnost pojavljivanja u natječajima je upravo pozicija *podugovaratelja* - a to je mogućnost javljanja na natječaje koje u toku provedbe nekog projekta (grant ugovora) raspisuje nositelj ili suprijavitelj³².

2.10. PROJEKT

Izrada projekata za EU fondove neizbježan je korak na putu dobivanja financijske bespovratne potpore koju nude EU fondovi. Postupak počinje prethodnim savjetovanjem, nastavlja se izradom projektnog prijedloga uključujući i poslovni plan, apliciranjem i praćenjem stanja natječaja, izvještavanjem i drugim uslugama u fazi provedbe, sve do završnog izvješća o projektu Usluge konzultanta i cijena izrade projekta za EU fondove uključuju sve ove korake i faze projekta³³.

U službenom priručniku za *Upravljanje projektnim ciklusom* stoji kako je projekt *niz aktivnosti čiji je cilj ostvarenje jasno određenih ciljeva unutar određenog vremenskog roka i s određenim proračunom*.

Da bi se neka aktivnost ili intervencija mogla nazivati projektom, bez obzira na definicije i potencijalne razlike u pristupu istoj problematici, mora imati nekoliko osnovnih karakteristika:

- definirani datum početka i kraja,
- jedinstveni rezultat,
- definirani obuhvat, konačan proračun i pridruženi resursi i
- nije rutinski posao / potpora / održavanje / operacije³⁴.

2.10.1. Osnovne značajke projekta

Projekti koji se prijavljuju na financiranje iz fondova EU-a općenito trebaju zadovoljavati tri osnovna kriterija:

- relevantnost,
- izvedivost i
- održivost³⁵.

³² Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 21

³³ Preuzeto sa: <https://intermediaprojekt.hr> [17.07.2019.]

³⁴ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 25

³⁵ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 26

Projekti koji se predlože za financiranje trebaju biti relevantni na nekoliko razina. Relevantni prema smjernicama za natječaj za bespovratna sredstva i ciljevima operativnog programa u sklopu kojeg je natječaj objavljen, odnosno projekt treba doprinositi ciljevima i prioritetima natječaja te rješavati one probleme zbog kojih se natječaj i raspisao. Relevantni prema strateškim ciljevima zadanim višim razinama u odnosu na projekt: ciljevima i prioritetima definiranim u lokalnim, regionalnim i nacionalnim te sektorskim strategijama. Relevantni prema potrebama i ograničenjima ciljnih skupina kojima su namijenjeni i/ ili problemima područja na kojima se provode. Projekti moraju rješavati stvarne, dobro analizirane probleme i potrebe, a ne biti izmišljeni kako bi se došlo do sredstava.

Projekti koji se planiraju moraju biti izvedivi uzevši u obzir tri ograničenja koja se nameću samom definicijom projekta. Aktivnosti u svojoj sveukupnosti moraju moći postići zadani cilj, taj cilj mora biti dostižan u nekom ograničenom vremenu trajanja projekta te s ograničenim resursima (ljudskim i materijalnim). To znači da treba naći pravi omjer između ambicioznosti (i možda želje da se dobiju dodatni bodovi na ocjenjivanju projekta u ime velikih i značajnih rezultata koje će projekt postići) i činjenice da projekti moraju dovesti do neke bitne, pozitivne. Mora se uzeti u obzir da se jednim projektom ne mogu riješiti svi problemi. Važan dio izvedivosti projekta su:

- upravljački,
- tehnički,
- operativni i
- financijski kapaciteti poduzeća koje se javlja na natječaj.

Održivost znači da će projekt imati dugoročan utjecaj na situaciju te da će rezultati koji su se postigli kroz njegovu provedbu nastaviti postojati i nakon što financiranje prestane te se po mogućnosti proširiti na nove investicije, ili jednostavno rezultirati boljom pozicijom na tržištu.

Održivost u investicijskim projektima bi trebala biti usko vezana s financijskim ocjenama ulaganja (financijskim i ekonomskim pokazateljima), pa uz projekte kojima kandidiraju mala i srednja poduzeća kao dodatan dokument često treba priložiti i poslovni plan ili investicijsku studiju³⁶

³⁶ Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, OGI, Osijek, str. 25-27

3. RAZVOJ I ISKUSTVA ISKORIŠTAVANJA EU FONDOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. POVIJESNI POČECI FINACIJSKE PODRŠKE EU REPUBLICI HRVATSKOJ

Podrška Hrvatskoj od Europske unije počela je tijekom ratnog razdoblja i tranzicije nakon ratnih sukoba početkom devedesetih godina 20. stoljeća. Od 1991. do 2000. pomoć koju je Europska unija pružila Hrvatskoj iznosila je ukupno 381,6 milijuna eura. U razdoblju od 1991. do 1995. kriza u regiji zahtijevala je sveobuhvatnu mobilizaciju financijskih sredstava u obliku humanitarne pomoći kroz Ured za humanitarnu pomoć Europske komisije – poznat kao ECHO. Ta pomoć (243,2 milijuna eura od ukupno 244,8 milijuna eura) većim je dijelom bila usmjerena na rješavanje kriznih situacija i obnovu³⁷.

Osim toga, pružana je medicinska pomoć i pomoć u hrani onima kojima je bila potrebna. Potom, između 1996. i 2000. pomoć Europske unije preusmjerena je na potporu nastojanjima hrvatske vlade usmjerenima na obnovu privatne i javne infrastrukture, kao i života u zajednici, kroz promicanje poštovanja ljudskih prava i pomirbe. Od 1996. kroz program OBNOVA realizirane su brojne aktivnosti usmjerene na poticanje povratka i reintegracije izbjeglica i prognanika. 2000. godine, Europska komisija je proširila opseg pomoći Hrvatskoj. Proračun programa OBNOVA osigurao je sredstva za tehničku pomoć odabranim ministarstvima u ukupnoj vrijednosti od 4,5 milijuna eura³⁸.

Europska unija je Hrvatskoj 2000. godine ponudila novi program pomoći nazvan CARDS - Pomoć Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju (engl. *Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization*). Program CARDS služio je kao instrument potpore i provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Općeniti cilj programa CARDS jest puna integracija Hrvatske u Europsku uniju te kao takav ima jasno pretpristupno usmjerenje. Pomoć je prije svega usredotočena na izgradnju institucionalnih, zakonodavnih, gospodarskih i socijalnih temelja u skladu s vrijednostima Europske unije te promoviranje razvoja tržišnog gospodarstva. Ukupni iznos financijskih sredstava Nacionalnog programa CARDS za razdoblje od 2001. do 2004. u Hrvatskoj je bio 260,0 milijuna eura³⁹.

³⁷ Novota, S;Vlašić, I;Velinovam R:(2009):Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb, str. 12

³⁸ Novota, S;Vlašić, I;Velinovam R:(2009):Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb, str. 13

³⁹ Novota, S;Vlašić, I;Velinovam R:(2009):Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb, str. 13

Nakon što je postala zemlja kandidatkinja za ulazak u Europsku uniju, Republika Hrvatska počela je iskorištavati pretpristupne fondove, instrumente, koji za cilj imaju poticanje važnih političkih, gospodarskih, socijalnih i institucionalnih reformi.

Potpora u okviru pretpristupnih fondova za postupnu integraciju u Europsku uniju, u usporedbi s programom CARDS, postaje znatno veća te usmjerena na financijski opsežnije projekte, uz obavezno sufinanciranje zemlje korisnika. Za provedbu triju programa u 2005. godini alocirano je 105 milijuna eura, a u 2006. godini 140 milijuna eura. Iako svaki od tih pretpristupnih programa ima svoje specifične ciljeve, svi služe pripremi Hrvatske za buduću upotrebu financijskih instrumenata namijenjenih zemljama članicama Europske unije:

- PHARE je pripremni program za Strukturne fondove Europske unije koji podupiru projekte usmjerene na regionalni razvoj i razvoj ljudskih resursa. Glavni je financijsko-tehnički instrument pretpristupne strategije. Svrha programa PHARE bila je poduprijeti višegodišnje projekte,
- ISPA (engl. *Instrument for Structural Policies for Pre-Accession*) je prethodnik Kohezijskog fonda Europske unije koji se bavi velikim infrastrukturnim projektima u sektorima prometa i zaštite okoliša. Program ISPA podupire velike investicije, a za njega je odgovorna Opća uprava za regionalnu politiku Europske komisije.
- SAPARD (engl. *Special Accession Programme for Agriculture & Rural Development*) je program zagrijavanja za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj⁴⁰.

U tablici 3. prikazana je ukupna pomoć Europske unije kroz pretpristupne programe i program CARDS u periodu od 2001. do 2006. Podaci u tablici izraženi su milijunima eura.

Tablica 3: Pomoć Europske unije kroz pretpristupne programe i program CARDS u periodu od 2001. - 2006.

Programi	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	Ukupno
CARDS nacionalni	58,00	59,00	62,00	81,00	-	-	260,00
Pretpristupni:					105,00	140,00	245,00
PHARE					80,00	80,00	160,00
ISPA					25,00	35,00	60,00
SAPARD					0,0	25,00	25,00
UKUPNO	58,00	59,00	62,00	81,00	105,00	140,00	505,00

Izvor: Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije

⁴⁰ Novota, S; Vlačić, I; Velinovam R: (2009): Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb, str. 20

U tablici 4. prikazana je pomoć programa PHARE u Republici Hrvatskoj u 2005. godini. U tablici je navedeno samo nekoliko projekata koja su se financijski sredstvima potpomogla.

Tablica 4: Popis projekata iz nacionalne komponente programa PHARE 2005

Br.	Institucija nositelj	Naziv projekta	Phare iznos u EUR	Iznos sufinanciranja RH u EUR	Ukupno u EUR
1.	Ministarstvo pravosuđa	Jačanje mirenja kao alternativnog načina rješavanja sudskih sporova	1.112.000	32.000	1.144.000
2.	Državna geodetska uprava i Ministarstvo pravosuđa	Modernizacija zemljišne uprave u RH i pilot projekt za 324 općine u sjevozapadnoj Hrvatskoj	5.165.000	361.158	5.526.158
3.	Državni inspektorat	Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda	1.300.000	75.000	1.375.000
4.	Carinska uprava Ministarstva financija	Međusobna operativnost IT sustava s EU carinskim sustavom	7.075.000	1.625.000	8.700.000
5.	Ministarstvo gospodarstva, rada i Poduzetništva	Institucionalno jačanje malog i srednjeg poduzetništva i razvoj politike za usklađivanje s Europskom poveljom o malom i srednjem poduzetništvu i poglavljem acquis communautaire za malo i srednje poduzetništvo	2.500.000	0	2.500.000
6.	Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka	Shema dodjele bespovratne pomoći za poslovnu infrastrukturu	5.000.000	1.660.000	6.660.000

Izvor: Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije

Razvoj financijske pomoći Republici Hrvatskoj od strane Europske unije se stoga odvijao kroz gore opisane financijske instrumente, a nakon ulaska u EU, Republici Hrvatskoj na raspolaganju su bili EU fondovi, slika 3.

Slika 3:Razvoj financijske pomoći Hrvatskoj

Izvor: Novota, S;Vlašić, I;Velinovam R. (2009):Europski fondovi za Hrvatske projekte, Zagreb

3.2. FINANCIJSKO RAZDOBLJE OD 2007. – 2013.

U financijskom razdoblju 2007.-2013., Hrvatskoj je iz pretpristupnih programa pomoći IPA i strukturnih fondova u zadnjih šest mjeseci 2013. godine, na raspolaganju bilo 1,28 milijardi eura (0,84 milijarde € iz pretpristupnih i 0,44 milijarde € iz strukturnih fondova). Korištenje sredstava iz EU fondova u razdoblju nakon pristupanja bilo je složeno jer su se paralelno provodile dvije vrste programa. Treba napomenuti kako su druge države članice koristile strukturne instrumente prema pravilu n+2, što znači da su raspoloživa sredstva iz financijskog razdoblja 2007.-2013. morali iskoristiti do konca 2015. Europska komisija je Hrvatskoj odobrila jednu dodatnu godinu za korištenje sredstava strukturnih instrumenata jer je RH pristupila EU koncem financijskog razdoblja 2007.-2013. Stoga za RH vrijedi pravilo n+3 (prema kojem su se sredstva morala iskoristiti do konca 2016.)⁴¹.

U početnim godinama je trend u ugovaranju i isplati sredstava krajnjim korisnicima bio iznimno slab. Do završetka financijskog razdoblja 2007.-2013., RH je ugovorila tek nešto preko 40% i imala jedva 30% isplaćenih sredstava od ukupno raspoloživih. Ipak, u preostale 3

⁴¹ Kozarić, D.(2019): Usporedba iskoristivosti EU fondova u Republici Hrvatskoj sa zemljama jugoistočne Europe, Sveučilište u Zadru, Zadar, str. 30-31

godine stanje se osjetno popravilo. Posljednji podaci kazuju kako je ugovoreno čak i više od raspoloživog iznosa (*overbooking*), a isplaćeno je 87,4% od raspoloživog iznosa⁴².

Zbog drugačijih dostupnih programa teško je napraviti usporedbu uspješnosti povlačenja sredstava s drugim zemljama. No, s obzirom da su ostale zemlje EU apsorbirale između 90,4% i 100% raspoloživih sredstava iz strukturnih instrumenata u financijskom razdoblju 2007.-2013., može SE zaključiti kako se Hrvatska, bez obzira na inicijalni *overbooking* (kojeg su imale i druge zemlje), nalazi na samom začelju po uspješnosti povlačenja sredstava⁴³.

3.3. POMOĆ HRVATSKOJ NAKON ULASKA U EUROPSKU UNIJU

Mogućnosti financiranja nakon pristupanja Europskoj uniji otvaraju posve novo poglavlje za Hrvatsku, u smislu količine raspoloživih sredstava kao i opsega aktivnosti koje se mogu financirati tim sredstvima. Međutim, to financiranje ne bi smjelo biti samo sebi svrhom, već mehanizam ostvarenja širih ciljeva politike EU-a.

U osnovi, o ciljevima politika Unije odlučuje se unutar okvira širih europskih strategija koje od zemalja članica zahtijevaju određene aktivnosti i jasnu definiciju njihovih dugoročnih prioriteta. EU im, zauzvrat omogućuje pristup fondovima kojima se mogu služiti u provedbi planiranih ciljeva.

Aktivnosti financirane u okviru Strukturnih instrumenata temelje se na šest načela;

- dodatnosti - financijska potpora koju zemlje članice dobivaju kroz strukturne instrumente,
- koncentracije - podrazumijeva postojanje jasno definiranih, strateški financiranih ciljeva kako bi resursi bili usmjereni na strateške prioritete,
- partnerstva - podrazumijeva najtješnju moguću suradnju među mjerodavnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima, javnim ustanovama i gospodarskim i socijalnim partnerima u zemlji članici u svim fazama,
- programiranja - znači da se sve mjere koje će se financirati definiraju na višegodišnjoj razini u okviru strateških razvojnih dokumenata,
- proporcionalnosti - znači da se obveze zadane zemlji članici razlikuju ovisno o ukupnoj financijskoj alokaciji po Operativnom programu i

⁴² Kozarić, D.(2019): Usporedba iskoristivosti EU fondova u Republici Hrvatskoj sa zemljama jugoistočne Europe, Sveučilište u Zadru, Zadar, str. 30-31

⁴³ Preuzeto sa: <https://www.jutarnji.hr/biznis/financije-i-trzista/hrvatska-na-dnu-europe-doprinos-koristenja-eu-fondova-gospodarskom-rastu-do-sada-je-bio-gotovo-ravan-nuli/6847263/> [18.07.2019.]

- supsidijarnosti - osigurava da se aktivnosti planiraju i provode na najnižoj učinkovitoj razini⁴⁴.

3.4. ESI FOND

Operativni programi su dokumenti u kojima se detaljnije opisuju i razrađuju mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje ESI fondova. Republika Hrvatska je donijela četiri takva programa, a aktivnosti unutar svakog operativnog programa financiraju se iz odgovarajućeg ESI fonda (Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo)⁴⁵.

U tablici 5. prikazana je novčana alokacija za Hrvatsku iz ESI fondova u periodu od 7. godina, i to od 2014. do 2020. Zaključno s 31.12.2017. godine Hrvatska je ugovorila 40% predviđenog iznosa (odluke o odabiru), dok je krajnjim korisnicima isplaćeno 9%.

Tablica 5: Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.

ESI fond	Alokacija (EUR)
Europski fond za regionalni razvoj	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
Europski socijalni fond	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo	252.643.138
Ukupno	10.675.944.270

Izvor: <https://strukturnifondovi.hr/> [26.06.2019.]

Kumulativna plaćanja za Europske strukturne i investicijske fondove podijeljena su za svaku godinu. U 2017. godini Hrvatska je bila na 11% svih plaćanja, dok je prosjek na razini cijele Unije bio na 16%. U prvih 6. mjeseci 2018. godine Hrvatska je došla do 13%, dok je prosjek Unije na 19%. Unutar cijelog trenutnog financijskog razdoblja najveća razlika je unutar Kohezijskog fonda gdje je Hrvatska na 9% plaćanja, dok je prosjek drugih članica Unije 18%. Inicijativa za zapošljavanje mladih najbolje stoji u Hrvatskoj i u ostalim državama koje ju koriste i razlika je svega 1% između Hrvatske i ostalih članica⁴⁶.

⁴⁴ Novota, S; Vlačić, I; Velinovam R: (2009): Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb, str. 115-117

⁴⁵ Preuzeto sa: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/> [26.06.2019.]

⁴⁶ Preuzeto sa: <https://pjr.hr/koliko-su-eu-fondovi-iskoristeni-u-hr/> [26.06.2019.]

3.5. USPJEŠNE HRVATSKE PODUZETNIČKE PRIČE

Poduzetnici koji su koristili ili koriste bespovratna sredstva Europske unije ističu kako su kako su sredstva bila od velike pomoći za pokretanje i širenje poslovanja. Dobro elaboriran poduzetnički projekt evaluiran je od strane Europskih komisija te su na temelju toga poduzetnici koji danas vode uspješne poslove dobili novčana sredstava iz EU fondova.

EU fondovi nisu samo za velike poduzetnike. I mikro i mali poduzetnik može povući bespovratna sredstva. Samo treba pronaći natječaj preko kojeg može dobiti sufinanciranje, obratiti se konzultantu za pisanje projektne prijave i onda čekati najmanje godinu dana.

Ono što poduzetnicima predstavlja najveći izazov kod pripreme je složena dokumentacija, zbog čega dolazimo do poražavajuće brojke od više od 80% ideja koje nikada neće biti uobličene u projekt i prijavljene za sredstva iz EU fondova⁴⁷.

U nastavku se nalaze iskustva raznih poduzetnika koji su sredstvima iz EU fondova izgradili firme koje danas ostvaruju poslovne uspjehe na našem i stranom tržištu.

3.5.1. Vinarija Stancija Collis

Obiteljska vinarija s sjedištem u Rovinju *Stancija Collis* javnosti se otvorila u ljeto 2016. godine. Do tada je obitelj Mastilović ondje proizvodila vino samo za svoje potrebe. No poljoprivredni poduzetnik Juraj prije tri sezone započeo je s proizvodnjom vina i maslinovog ulja. Od EU fondova dobio je 50 tisuća eura bespovratnih sredstava za podizanje novog nasada vinograda i to mu je financijski bio odličan vjetar u leđa. Nakon uspješnog podizanja vinarija prijavio se na još dva natječaja, za nabavku traktora i agregata te za izgradnju destilerije. Također pokreće i proizvodnju sira, pa već razmišlja o mogućnostima europskog sufinanciranja za izgradnju sirane⁴⁸.

3.5.2. OPG Brolich Aronija

OPG Brolich prije deset godina počelo je posao s aronijom. Od prvih 140 sadnica, danas na 10 hektara imaju 18 i pol tisuća sadnica. Na natječaju za mlade poljoprivrednike dobili su bespovratnih 50 tisuća eura za nabavku traktora i beračice. Dobivena financijska sredstva preko EU fondova olakšali su poslovanje jer nisu morali dizati kredit, financijski su slobodniji

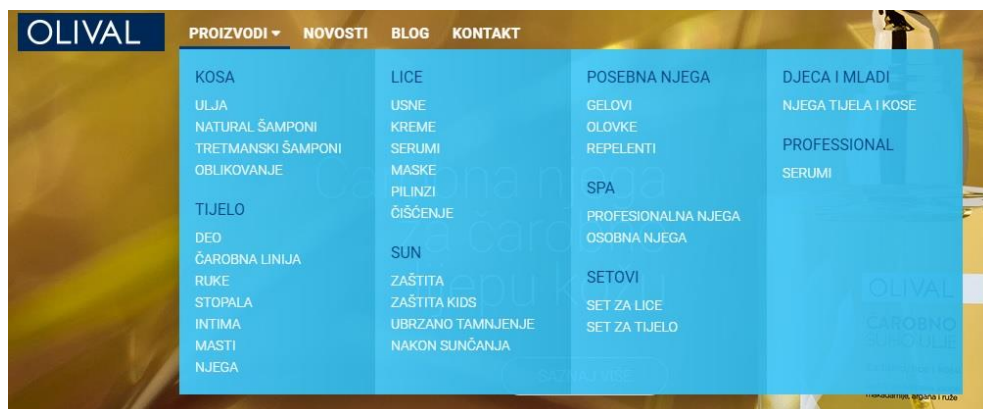
⁴⁷ Preuzeto sa: <https://fpm.hr/shop/prakticna-znanja-za-povlacenje-sredstva-iz-eu/> [26.06.2019.]

⁴⁸ Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-sukreiraju-uspjesne-hrvatske-poduzetnicke-price-343215> [26.06.2019.]

i dalje mogu proširivati nasad. OPG Brolich na svom obiteljskom gospodarstvu proizvodi sok, džem, pekmez, čaj od aronije, a poslovanje širi i s nasadima maline i borovnice⁴⁹.

3.5.3. Olival

Tvrtka za proizvodnju i prodaju prirodne kozmetike Olival iz Europskog fonda za regionalni razvoj dobila je dva milijuna i 800 tisuća kuna za izgradnju proizvodne hale kako bi povećali kapacitete i poboljšali konkurentnost i mogućnost izlaska na nova tržišta. Projekt čija je vrijednost oko 10 milijuna kuna, 30% sufinancirano je iz EU fondova, hala je otvorena u prosincu 2016. godine i to je rezultiralo: rastom prometa za oko 25% i povećanjem broja proizvedenih proizvoda za 30%, a zbog sudjelovanja na najvećem europskom sajmu prirodne kozmetike *Biofach Vivanes* proširili su se na strano tržište, naročito u Poljsku i Tursku⁵⁰.

Slika 4: Proizvodi tvrtke Olival

Izvor: <https://olival.hr/>

3.5.4. Centar za tehničku kulturu Rijeka

Centar za tehničku kulturu Rijeka je udruga za neformalno obrazovanje, a od 2006. provode projekte sufinancirane iz EU fondova. U fokusu su im tehnika i informatika. Trenutačno rade na četiri velika projekta *Bootcamp IT*, *Youth work HD*, *Work is the key* i *We know how*. Primjerice, projekt *Work is the key* obuhvatio je 60 žena žrtava nasilja iz Ličko-senjske, Primorsko-goranske i Sisačko-moslavačke županije. Žene su kroz edukaciju o poduzetništvu i psihološko savjetovanje prošle proces deinstitutionalizacije, a u sklopu

⁴⁹ Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-sukreiraju-uspjesne-hrvatske-poduzetnicke-price-343215> [26.06.2019.]

⁵⁰ Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-sukreiraju-uspjesne-hrvatske-poduzetnicke-price-343215> [26.06.2019.]

projekta osnovan je i Klub žena koji uspješno djeluje. Udruga povlači sredstva kako bi ojačali zaposlenost, socijalnu uključenost u društvo i obrazovne kapacitete, pa ne povlače sredstva samo iz strukturnih fondova nego i iz centraliziranih programa kao što je Erasmus Plus. Ta sredstva pomažu jer mogu razvijati i unaprijediti programe, a svaki od ovih projekata je ustvari nastavio živjeti i nakon što je službeno završio⁵¹.

U povlačenje sredstava iz strukturnih EU fondova uključili su se i Primorsko-goranska županija i Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja. Trenutačno provode dva velika projekta. Kulturno-turistička ruta "Putovima Frankopana" projekt je vrijedan 64 milijuna kuna, od čega je 43,7 milijuna kuna bespovratnih europskih sredstava. Drugi projekt je "Integrirani projekt revitalizacije Guvernerove palače i Nugentove kuće u Rijeci" vrijedan 3,5 milijuna kuna, od čega se iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija sufinancira s 2,5 milijuna kuna. Sredstva iz fondova EU omogućila su dodatna ulaganja u očuvanje i revitalizaciju kulturne baštine čime će se bitno povećati ponuda kulturnih i turističkih sadržaja, poručuju iz Primorsko-goranske županije⁵².

3.5.5. Kimi Commerce

Jedna od europskim novcem financiranih investicija u industrijskoj zoni bio je izložbeno - prodajni salon keramike tvrtke Kimi Commerce. Direktor Mišel Čapalija navodi kako je cijena projekta, zajedno sa zemljištem, iznosila oko 17 milijuna kuna od čega je 40% osigurano iz fondova EU. Direktor Čapalija navodi kako su krenuli smo u poslovnu banku s idejom izgradnje novog salona, a u razgovoru s menadžerima došli su do ideje apliciranja na fondova EU. Pronašli su granu proizvodnje s vodenim rezanjem koja se primjenjuje u keramici i drugim industrijama i to su stavili u program što je bilo prihvatljivo za sufinanciranje. Sredstva se isplaćuju po fazama gradnje, tako da po završetku određene faze dolazi novac⁵³.

⁵¹ Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-sukreiraju-uspjesne-hrvatske-poduzetnicke-price-343215> [26.06.2019.]

⁵² Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-sukreiraju-uspjesne-hrvatske-poduzetnicke-price-343215> [26.06.2019.]

⁵³ Preuzeto sa: <https://www.jelic-konzalting.hr/projekti/kimi-commerce> [18.07.2019.]

3.5.6. Tvrtka Mep

Prije dvije godine u sklopu programa za podršku regionalnom razvoju tvrtka Mep aplicirala se za sufinanciranje iz EU fondova. Prijavili su projekt vrijedan 10 milijuna kuna od čega je polovica osigurana iz EU fondova, a trenutno su u fazi izgradnje poslovnog objekta.

U sklopu tog natječaja, osigurana su i sredstva za fazu opremanja, promotivne te brojne druge aktivnosti. Direktor tvrdi kako su radno intenzivna djelatnost i trenutno zapošljava 30-ak ljudi s dobrim radnim uvjetima⁵⁵.

3.5.7. Tvrtka Orada

Tvrtka Orada je prije korištenja EU fondova imala velikih logističkih problema uz povećane troškove, a i nesigurnost oko ugovora o najmu. Nakon što je raspisan natječaj za sufinanciranje iz EU fondova, program Za pomorstvo i ribarstvo, prijavili su se i dobili financijska sredstva. Obilato koriste novac koji je na raspolaganju, a pronašli su se unutar četiri mjere za projekte vrijednosti i do 30 milijuna kuna te osigurali sufinanciranje i do 50%. Direktor tvrtke tvrdi kako svaki natječaj ima svoje specifičnosti i detalje koji mogu promaknuti. Utoliko je važno imati kvalitetnog konzultanta koji će ukazati na eventualne propuste⁵⁶.

3.6. ISKUSTVA NA RAZINI OPĆINE, GRADA I ŽUPANIJE

3.6.1. Studentski smještaj na Kampusu Sveučilišta u Rijeci

Projektom je osiguran pristup visokom obrazovanju za različite ciljne skupine, prije svega studentima slabijeg socio-ekonomskog statusa i studentima s invaliditetom. Istovremeno je unaprijeđena infrastruktura studentskog smještaja i povećana konkurentnost obrazovne infrastrukture na Kampusu Sveučilišta u Rijeci optimalnom kombinacijom objekata i sadržaja. Vrijednost projekta bila 178.629.017kn od čega je od EU fondova sufinancirano 85%⁵⁷.

⁵⁵ Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-su-zahtjevni-ali-trud-se-visestruko-isplati-340194> [26.06.2019.]

⁵⁶ Preuzeto sa: <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-su-zahtjevni-ali-trud-se-visestruko-isplati-340194> [26.06.2019.]

⁵⁷ Preuzeto sa: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/> [28.06.2019.]

3.6.2. Rekonstrukcija i opremanje dnevnih bolnica i dnevnih kirurgija Kliničkog bolničkog centra Rijeka

Cilj projekta je funkcionalno osposobljavanje i poboljšanje učinkovitosti dnevnih bolnica i kirurgija, što je u skladu s Nacionalnom strategijom razvoja zdravstva 2012. – 2020., Nacionalnim planom te ciljevima OPKK, posebice specifičnim ciljem 9a2. Ciljna skupina projekta je 550.000 građana Hrvatske koji gravitiraju KBC Rijeka, odnosno 19.000 pacijenata godišnje⁵⁸.

Vrijednost projekta bila 49.812.816 od čega je od EU fondova sufinancirano 85%.

3.6.3. Vrtovi Lunjskih maslina, Novalja

Grad Novalja, otok Pag i cjelokupna županija, dobili su novu turističku ponudu, koja omogućava održivi razvoj otoka potičući gospodarski rast u turizmu, promičući javne i privatne interese u zaštiti prirodne baštine te stvaranje novih radnih mjesta. Uređenjem pristupne infrastrukture unutar maslinika istovremeno je omogućena zaštita tisućljetnoga, prirodnog staništa lunjskih maslina, razvoj turističko – edukacijskih sadržaja kao i suvenirska i gastronomska ponuda proizvoda i usluga lokalnih proizvođača⁵⁹.

Vrijednost projekta bila 3.922.269,23 od čega je od EU fondova sufinancirano 75%.

3.6.4. Kuća Velebita, Krasno

Izgradnjom Centra za posjetitelje Nacionalnog parka Sjeverni Velebit stvoren je prepoznatljiv, moderan i atraktivan sadržaj koji privlači turiste u Krasno i okolicu, omogućuje prezentaciju prirodnih i kulturnih vrijednosti Nacionalnog parka Sjeverni Velebit tijekom cijele godine te kvalitetnu promociju turističkih sadržaja u nacionalnom parku i čitavoj Ličko-senjskoj županiji⁶⁰.

Vrijednost projekta bila 30.986.539,09 od čega je od EU fondova sufinancirano 55%.

U novom financijskom razdoblju za 2021. – 2027. odnedavno je poznato da će Hrvatskoj iz Europske unije za kohezijsku politiku biti dostupno oko 9,888 milijardi EUR, što preko je 1,851 milijardi više nego je bilo dostupno u razdoblju od 2014. – 2020⁶².

⁵⁸ Preuzeto sa: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/> [28.06.2019.]

⁵⁹ Preuzeto sa: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/> [28.06.2019.]

⁶⁰ Preuzeto sa: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/> [28.06.2019.]

⁶² Preuzeto sa: <https://pjr.hr/koliko-su-eu-fondovi-iskoristeni-u-hr/> [27.06.2019.]

4. ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu elaborirali su se Europski fondovi i iskustva Republike Hrvatske u iskorištavanju istih. Pokazano je kako EU fondovi postaju sastavni dio investicijskih ulaganja poduzetnika te se kao takvi trebaju iskoristiti u što većoj mjeri. EU fondovi utječu na gospodarstveni, socijalni i teritorijalni položaj zemlje članice EU te samim time i Europske Unije što ju čini konkurentom u svijetu. EU fondovi su dostupni svima od poduzetnika, obrtnika, fizičke osobe pa do državnih institucija.

Hrvatska ima financijsku pomoć od Europske unije još od vremena ratnog razdoblja gdje se financiralo u razna područja. Od 2003. kao zemlja kandidatkinja za ulazak u EU Hrvatska je kroz prepristupni program dobila financijska sredstva za uspostavljanje bolje infrastrukture, turizma, gospodarstva i zadovoljavanja kriterija za ulazak u EU.

Republici Hrvatskoj je u periodu od 2014. – 2020. bilo na raspolaganju kroz EU fondove gotovo 11 milijardi EUR-a, od čega je iskorišteno samo do 50% raspoloživog iznosa. Osim toga, Hrvatska je među članicama EU koja najmanje financijskih sredstava dobiva od strane EU fondova, što je pomalo zabrinjavajuće, ali je u novom sedmogodišnjem periodu od 2021. - 2027. dobila gotovo milijardu EUR-a više nego u prošlom periodu.

Izrada i prijava projekta za natječaj ni malo nije jednostavna te su potrebni stručni savjeti od konzultanata i dobro razrađeni planovi i kriterij koji moraju dosljedno pratiti izradu projekta. Projekti koji se prijavljuju na financiranje iz fondova EU-a općenito trebaju zadovoljavati tri osnovna kriterija: relevantnost, izvedivost i održivost. Dobro definirani kriterij i njihova održivost u nekom dužem periodu relevantna su značajka prilikom prijave na natječaj. Kroz natječaje, iz EU fondova se obično sufinancira više od 50% projekta što poduzetnicima, velikim i malim, izrazito olakšava daljnje poslovanje.

Mnogi poduzetnici su se složili da su nakon što su počeli iskorištavati sredstva iz EU fondova olakšali su poslovanje jer nisu morali dizati kredit, financijski su slobodniji, poboljšali konkurentnost i mogućnost izlaska na nova tržišta, promet im je porastao, povećao se broj proizvedenih proizvoda kao i broj zaposlenih.

Veća iskoristivost EU fondova važna je za postizanje većeg gospodarskog rasta i razvoja Hrvatske, a Hrvatska trenutno ne iskorištava sve prednosti EU fondova. Kako bi se povećala iskoristivost EU fondova potrebno je pojednostaviti i prilagoditi natječaje i prijavu projekata koji su strogo definirani. Osim toga, poduzetnike bi trebalo bolje upoznati s mogućnostima EU financiranja kao i iskoristivosti sredstava iz EU fondova.

LITERATURA

1. Novota, S; Vlašić, I; Velinovam, R. (2009): Europski fondovi za Hrvatske projekte, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Zagreb
2. Vorkapić, B; Janjić, A; Petrović, M. (2013): EU fondovi za sve, Osijek
3. Kozarić, D.(2019): Usporedba iskoristivosti EU fondova u Republici Hrvatskoj sa zemljama jugoistočne Europe, Sveučilište u Zadru, Zadar
4. Europski strukturni i investicijski fondovi za razdoblje od 2014. do 2020. (2015), raspoloživo na:
https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/legislation/2015/european-structural-and-investment-funds-2014-2020-official-texts-and-commentaries
<https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi-mijenjaju-hrvatsku/>
5. Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., Zagreb (2018) raspoloživo na:
https://strukturnifondovi.hr/wpcontent/uploads/2019/02/OPKK_070219.pdf
6. <http://www.poslovni.hr>
7. <http://europski-fondovi.eu/eff>
8. <http://www.eu-projekti.info/>
9. <https://optimusconsulting.eu/eu-fondovi/>
10. <https://pjr.hr/koliko-su-eu-fondovi-iskoristeni-u-hr/>
11. https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/erdf
12. <http://www.poslovni.hr/poduzetnik/eu-fondovi-su-zahtjevni-ali-trud-se-visestruko-isplati-340194>
13. <https://fpm.hr/shop/prakticna-znanja-za-povlacenje-sredstva-iz-eu/>
14. <http://arhiva.strukturnifondovi.hr/eu-fondovi>
15. <https://efondovi.mrrfeu.hr>
16. <https://www.jelic-konzalting.hr/projekti/kimi-commerce>

POPIS SLIKA I TABLICA

Popis slika:

Slika 1: Pet ESI fondova	15
Slika 2: Strategije EUROPA 2020.	17
Slika 3: Razvoj financijske pomoći Hrvatskoj	24
Slika 4: Proizvodi tvrtke Olival.....	28

Popis tablica:

Tablica 1. Indikativne alokacije financijskih sredstava prema zemljama sudionicama programa (izraženo u milijunima eura)	8
Tablica 2: Glavne razlike između razdoblja 2007.-2013. i 2014.-2020.	17
Tablica 3: Pomoć Europske unije kroz pretpristupne programe i program CARDS u periodu od 2001. - 2006.....	22
Tablica 4: Popis projekata iz nacionalne komponente programa PHARE 2005.....	23
Tablica 5: Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.	26

SAŽETAK

Europski fondovi ili kraće EU fondovi predstavljaju financijske instrumente koji su razvijeni s ciljem da podupiru implementaciju pojedinih svrhovitih politika Europske Unije u zemljama članicama. EU fondovi predviđeni su za poduzetnike, obrtnike, općine, županije, udruge, obrazovne institucije, fizičke osobe te ostale javne institucije. EU fondovi su novac europskih građana koji se dodjeljuju pojedinim korisnicima za provedbu projekata koji trebaju pridonijeti postizanju ciljeva ključnih javnih politika EU. Jedna od najznačajnijih javnih politika je Kohezijska politika, čiji je cilj jačanje globalne konkurentnosti i smanjenje gospodarske, socijalne i teritorijalne razlike između zemalja EU.

Republika Hrvatska je ulaskom u punopravno članstvo Europske Unije postala korisnica sredstava iz EU fondova. U financijskom razdoblju 2014.-2020. RH je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura. U Hrvatskoj postoji snažan rast iskoristivosti EU fondova koji kontinuirano raste i financijski pomaže sve većem broju poduzetnika.

Ključne riječi: *Europska Unija, EU fondovi, gospodarstvo, poduzetnici, Republika Hrvatska*

SUMMARY

European funds or shorter EU funds represent financial instruments developed with the purpose to support the implementation of certain purposeful policies of the European Union in the Member States. EU funds are foreseen for entrepreneurs, tradesmen, municipalities, counties, associations, educational institutions, persons and other public institutions. EU funds are the money of European citizens that are assigned to individual beneficiaries for the implementation of projects that should contribute to the achievement of the goals of key EU policies. One of the most important public policies is the Cohesion Policy, with the purpose at strengthening global competitiveness and reducing economic, social and territorial differences between EU countries.

By joining the European Union, the Republic of Croatia has become a beneficiary of the EU funds. In the financial period 2014-2020. RH has a total of EUR 10.676 billion available from the European Structural and Investment (ESI) funds. There is a strong growth in the use of EU funds in Croatia which is constantly growing and financially helps to a big number of entrepreneurs.

Key words: *European Union, EU funds, economic, entrepreneurs, Republic of Croatia*